

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze diplomové práce

Zhodnocení bonity žadatele o úvěr z pohledu leasingové společnosti

Eva Vidmanová

© 2017 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce pojednává o zhodnocení bonity žadatele o spotřebitelský úvěr z pohledu leasingové společnosti. Teoretická část práce se zabývá problematikou úvěrového procesu, který předchází rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru danému žadateli. V průběhu tohoto procesu je na základě finančních a nefinančních aspektů žadatele o úvěr zhodnocena bonita daného žadatele. Jsou zde charakterizovány pojmy jako spotřebitelský úvěr, úvěrové riziko. Dále jsou zde popsány jednotlivé kroky úvěrového procesu a metody úvěrové analýzy. V praktické rovině se diplomová práce zaměřuje na zhodnocení konkrétních žadatelů o spotřebitelský úvěr na vozidlo do 3,5 tuny formou metody credit scoring a následného manuálního zhodnocení žádosti o úvěr schvalovatelem. Na základě těchto metod je stanoveno konečné doporučení, zda úvěr v daném případě poskytnout či neposkytnout.

Klíčová slova: spotřebitelský úvěr, schvalovací proces, bonita, úvěrové riziko, credit scoring

Cíl práce a metodika

Diplomová byla rozdělena do dvou částí – teoretická a praktická. Teoretická část práce byla zpracována formou literární rešerše. Hlavním cílem teoretické části bylo seznámit čtenáře s problematikou úvěrového procesu s hlavním zaměřením na úvěrovou analýzu žadatele o spotřebitelský úvěr. Teoretická část práce seznamuje čtenáře s pojmy, kterými jsou např. spotřebitelský úvěr, úvěrové riziko, jednotlivé kroky schvalovacího procesu či úvěrová analýza. Rovněž je v teoretické části představena společnost s Autoleasing, a. s.

Cílem praktické části práce bylo prověření bonity konkrétního žadatele leasingové společnosti o spotřebitelský úvěr na vozidlo do 3,5 tuny s konečným doporučením, zda úvěr v daném případě poskytnout či neposkytnout. Pro posouzení byly využity skutečné žádosti o úvěr společnosti s Autoleasing, a. s., které byly zhodnoceny na základě credit scoringu a následného manuálního posouzení ze strany schvalovatele (úvěrového pracovníka).

1 Úvod

V dnešní době se každý z nás pravidelně setkává s nabídkami různých půjček a úvěrů. Trend zadlužování neustále narůstá. Fyzické i právnické osoby se stále více potýkají s problémem platební neschopnosti. Z tohoto důvodu si každý poskytovatel úvěru musí stanovit optimální míru rizika, při kterém je ochoten poskytnout úvěr. V souladu s mírou rizika, které je poskytovatel úvěru ochoten podstoupit, musí mít optimálně nastaven schvalovací proces.

Posouzení žadatele o úvěr determinuje kvalitu úvěrového portfolia. Z tohoto důvodu patří úvěrová analýza k nejdůležitějším procesům, kterými se poskytovatel úvěru musí zabývat. Rizika spojeného s poskytnutím úvěru se zbavit nelze, ale lze ho komplexním posouzením žadatele o úvěr snížit. Proto jsou žadatelé o úvěr hodnoceni nejen z finančního hlediska, ale také z hlediska nefinančního. Cílem tohoto hodnocení, je posouzení schopnosti žadatele v budoucnu splácet poskytnutý úvěr či plnit jiné sjednané závazky vůči poskytovateli.

Diplomová práce se věnuje schvalovacímu procesu se zaměřením na žádost o spotřebitelský úvěr. Spotřebitelské úvěry jsou charakteristické zejména vysokým počtem různých žadatelů o úvěr, relativně nízkou výší financované částky, což vyžaduje rychlý a jednoduchý způsob provedení úvěrové analýzy. V souvislosti s poskytováním spotřebitelských úvěrů se využívají dvě metody úvěrových analýz. Prvním typem jsou posuzovací úvěrové analýzy, které jsou založeny na subjektivním hodnocení žadatele o úvěr ze strany úvěrového pracovníka. Druhým typem jsou empirické úvěrové analýzy, které naopak toto subjektivní hodnocení odstraňují, jejich cílem je zjednodušení celého procesu úvěrové analýzy a jeho zlevnění.

2 Obsah práce

Diplomová práce se zabývá zhodnocením bonity žadatele o spotřebitelský úvěr u leasingové společnosti s Autoleasing, a. s., která se specializuje na poskytování leasingových služeb a účelových spotřebitelských úvěrů.

Na příkladech úvěrových žádostí je za využití metody credit scoringu a následného manuálního posouzení schvalovatelem učiněno rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí úvěru. Jako příklady slouží skutečné žádosti o úvěr společnosti s Autoleasing, a. s. Pro prvotní posouzení žádostí jsou využity dvě scoringové karty obsahující vybraná hodnotící kritéria a seznam

možných odpovědí na tato kritéria. Žádosti o úvěr byly zvoleny tak, aby se z hlediska financované částky pohybovaly na podobné úrovni.

První scoringová karta slouží k zhodnocení žadatele o úvěr, pro jehož posouzení je vybráno 12 kritérií, kterými jsou:

- pohlaví,
- věk žadatele,
- rodinný stav,
- počet vyživovaných osob,
- nejvyšší dosažené vzdělání,
- druh bydlení,
- délka trvání současného pracovního poměru,
- klientský vztah s poskytovatelem úvěru,
- angažovanost u poskytovatele úvěru,
- evidence v registru SOLUS,
- platební morálka dle bankovního a nebankovního registru klientských informací,
- počet mimořádně ukončených úvěrových produktů.

Druhá sestavená scoringová karta slouží k posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru, obsahuje následujících 7 hodnotících kritérií:

- zajištění úvěru,
- doba trvání úvěrového vztahu,
- vozidlo – použití,
- značka vozidla,
- stáří vozidla,
- pořizovací cena vozu,
- výše akontace.

Každé odpovědi na dané kritérium ve scoringové kartě je přidělen určitý počet bodů. Bonita žadatele o úvěr je ohodnocena celkovým součtem bodů, které obdržel prostřednictvím odpovědí na jednotlivá kritéria ze scoringové karty. Čím více bodů žadatel získal, tím menší je riziko jeho selhání. Odpovědi na jednotlivá kritéria jsou obodovány 1 až 10 body. Přičemž 1 bod je přidělen nejhorší možné odpovědi a 10 bodů je přiděleno odpovědi, která je pro poskytovatele úvěru nejlepší možná.

Pro scoringovou kartu k posouzení žadatele o úvěr je stanovena bodová hranice, při jejímž splnění je žádost o úvěr předána k manuálnímu posouzení schvalovatelem. V případě nesplnění této hranice je žádost automaticky zamítnuta. U scoringové karty pro posouzení parametrů úvěrového vztahu a předmětu úvěru je stanovena hranice, při jejímž splnění jsou parametry i předmět úvěru v pořádku a nemusí být již nijak upraveny. V případě nesplnění této hranice, musí být parametry či předmět úvěru upraveny a výsledkem manuálního posouzení nemůže být schválení žádosti. Žádost může být na základě manuálního posouzení buď zamítnuta, nebo zamítnuta s doporučením na úpravu parametrů úvěrového vztahu či předmětu úvěru.

Žádosti, které nebyly prostřednictvím credit scoringu automaticky zamítnuty jsou následně manuálně posouzeny schvalovatelem. Schvalovatel detailně posuzuje údaje obsažené v úvěrové žádosti. Výsledkem manuálního posouzení může být schválení či zamítnutí žádosti, případně její zamítnutí s doporučením. Za předpokladu, že je doporučení dané schvalovatelem dodrženo, je následně žádost o úvěr schválena. K nejčastějším doporučením schvalovatele patří doporučení na navýšení akontace, navýšení či snížení počtu splátek, upravení výše splátky případně upravení ceny předmětu úvěru.

3 Závěr

Využití metody credit scoringu a následného manuálního posouzení žádosti o úvěr bylo znázorněno na čtyřech skutečných úvěrových žádostech společnosti s Autoleasing, a. s., jejichž předmětem financování bylo vozidlo Škoda Octavia. Jednotliví žadatelé o úvěr se lišili z hlediska věkové kategorie, nejvyššího dosaženého vzdělání, počtu vyživovaných osob, rodinného stavu, druhu bydlení a typu zaměstnavatele.

První žádost o úvěr byla zamítnuta již na základě credit scoringu. Ostatní tři žádosti byly na základě credit scoringu doporučeny k manuálnímu posouzení, na jehož základě bylo učiněno konečné rozhodnutí o schválení žádosti, zamítnutí žádosti a zamítnutí žádosti s doporučením.

Využití credit scoringu napomáhá vyřazení nežádoucích žadatelů o úvěr, zjednodušuje a zrychluje schvalovací proces a umožňuje využít nižší počet schvalovatelů provádějících manuální posouzení žádosti, než by byl nutný, pokud by credit scoring využit nebyl.

4 Seznam použitých zdrojů

ČERNOHORSKÝ, Jan a TEPLÝ, Petr. 2011. *Základy financí.* Praha : Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

DVOŘÁK, Petr. 2005. *Bankovníctví pro bankéře a klienty.* Praha : Linde, 2005. ISBN 80-7201-515-X.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, POLOUČEK, Stanislav a VÍT, Šimon. 2006. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly.* Praha : Nakladatelství C H Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7.

LIŠKA, Petr, ELEK, Štefan a MAREK, Karel. 2014. *Bankovní obchody.* Praha : Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-510-8.

PAVELKA, František, BARDOVÁ, Dagmar a OPLTOVÁ, Radka. 2001. *Úvěrové obchody.* Praha : Bankovní institut vysoká škola, 2001. ISBN 80-7265-037-8.

s Autoleasing a. s. 2016. *Všeobecné obchodní podmínky úvěrů poskytovaných společností s Autoleasing, a.s. člena Finanční skupiny České spořitelny.* Praha : s Autoleasing, a. s., 2016.

THOMAS, Lyn C., EDELMAN, David B. a CROOK, Jonathan N. 2002. *Credit Scoring and Its Applications.* Philadelphia : SIAM, 2002. ISBN 978-08-9871-831-7.